

מראי מקומות - יבמות

מוז:

עניים הי' בזמן שישראל שרויין על אדמתן, ולכן יש לחוש שמא יחשוב הגר שהוא מקפיד על ממונו שאינו נוהג מצוה זו בזמן הזה, וע"כ יזהירו לו שלא יקפיד גם הוא בממונו, שיהי' לו עון אם לא יתן הוא לשאר עניים גם בזמן הזה.

ה. **מפקדין תרי"ג מצוות, עמך עמי**
פי' המהרש"א, ד"ך" פשוטה (ממנצפ"ך) הוא חמש מאות, ו"ע-מ" הוא ק", וביחד עם ג' אותיות של עמך הוי תרי"ג.

ה. **ישראל מומר קרינא בי' וקידושיו קידושין**
כ' הריטב"א דמכאן שמעיי' דישראל משומד כישראל נדון, וקדושיו קידושין גמורים, וכו'. וע' בהערות הגר"א יפהו (הע' 256) שכ' שנח' הפוסקים בזה, והביא מהמהרשד"ם (י' דכ' דסוגיין מייירי שלא הדר לע"ז או לחילול שבת בפרהסיא, אלא מומר הוא לשאר עבירות.

ו. **הא רשב"א הא רבנן**
כ' הרא"ש (סוס"י ל"ח) דמרש"י מבואר דס"ל דאף דרבנן ס"ל דצריך העבד לקבל עליו המצוות כשנשתחרר, אבל בשעת טבילת עבדות אי"צ קבלת מצוות. וכ"כ הרמב"ן, וגם הרשב"א בשם יש מפרשים. אבל הביאו הרמב"ן והרא"ש מהרי"ף דס"ל דגם הטבילה ראשונה צריכה להיות מדעתו לש"י הרבנן. וע' באבי עזרי (מלכים י' ג ד"ה ויסוד) דכ' דלכאו' יש לעי', איך שייך לומר דיכול להטבילו להיות עבד בעל כרחו, לרש"י לכ"ע ולהרי"ף עכ"פ לפי רשב"א. וגם למסקנת הגמ' כ"ע מודו דגם הטבילת שחרור יכול להטבילו בע"כ, היכא דהי' אצל ישראל כמה ימים ונהג במצוות. וק', איך שייך לעשות כן בעל כרחו, הא יש עליו חיוב מצוות בטבילת עבדותו, ולכאו' צריך דעת הגר בגרותו. וביאר, דבאמת אין דעת הגר פועלת כלל בגרותו, אלא הכל הוא דעת הב"ד דפועלת ומיחל גרותו. והא דבאמת אין ב"ד יכול לגייר גר בעל כרחו, היינו רק משום גזה"כ דעבד איש, דאינו יכול לגיירו בע"כ. אבל מצד פעולת הגרות באמת אין שום חסרון במה שהוא בע"כ של הגר. ועפ"ז א"ש למה צריך קרא לומר דאין מגיירין אותו בע"כ, דלכאו' ק' הוא, הא הוא עושה החלות, וא"כ איך שייך להיות שלא מדעתו. אבל לפי הנ"ל א"ש, דבאמת הגר אינו פועל כלל בחלות הגרות, אלא הב"ד. ולכן אמר קרא דהגם דהגר אינו פועל בחלות הגרות בכלל, מ"מ הקפידה התורה שאיננו יכולים לגיירו בעל כרחו של הגר.

א. **נשתיירו בו ציצין המעכבין את המילה, חוזרים ומלין אותו שני'**

הק' הערוך לנה, למה צריכין ללמד דין זה לגבי מילת גר, אחרי שהוא דין בכל מילה. וכ' דכיון דמילת גר נלמד ממילת כלל ישראל בפסח מצרים, ושם אינו מעכב, דכתיב רק "המול", ולא המול ימול, ולכן ה"א דגם בגר לא יעכב, קמ"ל [וע"ש שביאר מהו הלימוד דבאמת מעכב].

ב. **נשתיירו בו ציצין המעכבין את המילה, חוזרים ומלין אותו שני'**

הק' הבית הלוי (ח"ב, מ"ז, ז) הא שי' הטור היא דחוזרין גם על ציצין שאינם מעכבין את המילה [עכ"פ בחול], ולכאו' מבואר כאן דאין חוזרין על ציצין שאינם מעכבין. וביאר, דהא אי' בגמ' כאן דמלין אותו מיד, ולמה, ביארה הגמ' משום דשהויי מצוה לא משהינן. ואח"כ קתני דכשנתרפא מטבילין אותו מיד, אבל קודם שנתרפא לא, משום דמיא מרזו המכה. וא"כ, ס"ל להטור דמשה"ה אין חוזרין על ציצין שאינם מעכבין, דכיון דאין מעכבין, ובשביל זה נשתהה הרפואה, א"כ נמצא יהי' שהויי מצוה של הטבילה, וטפי עדיף דלא נשהה הטבילה, ומשה"ה אין חוזרין על ציצין שאינם מעכבין. וע' בשיעורי ר' דוד פוברסקי (תנ"ד) שכ' לתרץ דהא מסתבר דההידור מצוה בציצין שאינם מעכבין הוא על הנימול, דהא המוהל כבר גמר המצוה כשגמר עשיית מעשה המצוה, וכל ההידור הוא מצד הנמול, דכיון שהוא לעולם קיים המצוה כל זמן שהוא נמול, אז ע"י ההידור שנעשה אח"כ הוא מקיים המצוה באופן מהודר טפי וא"כ, בגר, דעדיין אינו מחוייב במצוות, א"כ אינו מחוייב אלא במעשה המילה, ולא במצוות מילה, וא"כ אין שייך הידור מצוה (ומה שיהי' חייב במצוות מילה לאחר טבילה כשנעשה ישראל, אפשר דכיון דעכשיו חל עליו חיוב זה עדיין, אין צריך להדר בשביל זה).

ג. **ומודיעים אותו עון לקט שכחה ופאה ומעשר עני פרש"י, שלא יאמרו עניים הללו הלוקטין פאת שדה גזלנים הם, ועומד עליהם והורגם, וכו' (ולפי ביאור זה, יש לעי' למה כ' רש"י דגם בפחות מש"פ מקפידין, הרי לקט שכחה ופאה הוא גם בשוה פרוטה, וצ"ע).** ובל"א פי' דהואיל והן מקפידים על הממון כ"כ, מודיעין אותו על עון וכו', שמא יחזור בו מלהתגייר. וכ' רש"י דלשון זה עיקר, דלשון "עון" ק' לל"ק. והק' המהרש"א, הא סכ"ס למה נקט הני, ולא תרומה ושאר מעשרות. ותי' דעיקר מצות מתנת